

ТУЛАРЕМИЯ

Туларемията е остро инфекциозно заболяване. Причинява се от бактерии които са с висока устойчивост (в почва – повече от 4 месеца, в замразено месо – 93 дни, солено месо – 30 дни, мляко – 104 дни, хляб – 14 дни, в ларвите и нимфите на кърлежи – до 8 месеца). Пряката слънчева светлина ги убива за 20 минути, температура 60°C – за 5 минути, дезинфектанти – за няколко минути.

Основен източник и резервоар на заразата в природата са различни животни – основно гризачи, хищници и птици. От природните огнища заразата се предава на домашните животни и на гризачи обитаващи жилищата (най-често по трансмисивен път).

Механизъм на предаване:

-хранителен – чрез заразена храна и вода, при попадане върху тях на урина и изпражнения на болни животни;

-трансмисивен–при ухапване от кърлежи и комари;
-аспирационен-вдишване на заразен прах при обработване на кожи;
-контактен–проникване през кожата и лигавиците;

Изключително рядко е възможно предаване на заразата от човек на човек.

Причинителят на туларемията притежава изключително изразени проникващи свойства, дори през неувредени кожа и лигавици. Лимфната бариера често не е в състояние да локализира туларемийните бактерии и те проникват в кръвта. Оттам се пренасят във вътрешните органи, където се образуват некротични участъци. В лимфните възли се образуват първични бубони.

Локализацията на поражението и тежестта на протичането са свързани не само с мястото на проникване на причинителя, но също и с неговата вирулентност и с масивността на заразяващата доза. От значение е и състоянието на организма, неговата възприемчивост и съпротивителни сили.

Възможно е продължително съхранение на туларемийни бактерии в организма с вторична генерализация на инфекцията по кръвен път, което обуславя възникването на по-късни рецидиви.

Клиничната картина е твърде разнообразна. Инкубационният период е от 1 до 7 дни, рядко до 10 дни. Болестта често започва с треска, главоболие, обща слабост, болки в мускулите по цялото тяло, висока температура (до 39 - 40°C).

Клинични форми:

1. **Бубонна форма** – засягат се най-често подмишничните, шийните, подчелюстните и ингвиналните лимфни възли. Бубоните могат да бъдат единични или множествени с големина от орех да кокоше яйце. В първите дни от появата им те са болезнени, с ясно очертани контури. Кожата, покриваща бубона е нормална, но при нагнояване се зачервява, става оточна и се разязвява. При благоприятно протичане лимфните възли възвръщат нормалното си състояние за 1 – 2 месеца. Висока температура се поддържа до 2-3 седмици.

2. **Очна форма** – развива се при проникване на причинителя през конюнктивите, където се наблюдава папуло-везикулозно образувание или язва.

При обхващане на очната ябълка е възможно да се стигне до загуба на зрението.

3. **Ангинозно-бубонна форма** – възниква при проникване на причинителя през устата, чрез заразени хранителни продукти или вода. Появява се зачервяване на гърлото, оточност най-често на едната сливица, върху която се образува сиво-бял некротичен налеп, сраснал с подлежащата тъкан. Температурата се повишава. Засягат се шийните и подчелюстните лимфни възли, които могат да достигнат размерите на яйце.

4. **Белодробна форма** – при нея обикновено се засягат бронхиалните и парабронхиалните лимфни възли. Често се развива пневмония. Липсват начални катарални изменения.

5. **Стомашно-чревна форма** – освен общите прояви са характерни и коликообразни болки в корема. Наблюдават се гадене, повръщане и диария. В повърнатите материи и фекалиите могат да се появят кръвни примеси.

Прогнозата при туларемията е добра. Смъртността е около 1%.

Профилактика:

- недопускане на плъхове в обитаваните помещения, до хранителни продукти и питейна вода;
- оглед на тялото за кърлежи след пребиваване на открито и наблюдение на местата на евентуално ухапване
- избягване на консумация на вода от непроверени водоизточници;
- обилно измиване на плодовете и зеленчуците предназначени за консумация в суров вид;
- използване на лични предпазни средства при обработка на кожи или при пряк контакт с диви или домашни животни и замърсени от тях повърхности.